

smulkiomis žingsneliais įtipeno senutė. Rankoje ji laikė juodą skėtį rieta rankena, šalia turseno didžiulis rainas katinas apdraskytomis ausimis.

– Dabar mums sugros visas orkestras, – šūktelėjo, ir berniukai lyg užburti šoko prie instrumentų.

Didžiausias užbūgnijo šiukšlių konteinerio dangčiu. Vyriausias, iš kažkur ištraukęs senos lovos rėmą, skambino surūdijusiomis spiralėmis tarsi arfos stygomis. Stambiausias iš visų jėgų pūtė metalinį vamzdį, o du vartininkai aikštelės viduryje pradėjo sukuti baletu piruetus. Iš namelių supančių krūmų išlindę mažulyčiai kačiukai iš juoko raitėsi ant žolės, teisėjas susiėmęs už pilvo trepsėjo kojomis, o senasis katinas ir Ragana piktdžiugiškai kikenė.

– Bravo, *bravissimo!* – šūktelėjo senolė, pastebėjusi, kad senka paskutinės futbolininkų jėgos. Baisus jų sukeltas triukšmas staiga nutilo.

– O gal ką nors pakartojimui? – tylutėliai pasiūlė berniukas.

– Užteks, užteks, – vaitojo futbolininkai.

Berniukas suplojo rankomis ir patraukė namo. Beveik prie laiptinės durų jį pasivijo vartininkas.

– Mano vardas Martynas, – tarė.

Vakare išėjęs į balkoną berniukas pastukseno į metalinį dubenėlį.

– Seneli! – šūktelėjo, ir iš varnalėšų išlindo rainas katinas.

– Aaa... – atsiliepė kiek švelnesniu tonu, – matau, kad šįkart laukia vakarienė kaip reikiant.

Viską suėdęs, kakta pasitrynė į berniuko kojas.

– Na, pasakok, – paragino. – Tas Martynas tai ką?..

Ir berniukas pradėjo pasakoti. Apie tai, kad futbolininkai paprašė sukurti jiems komandos himną, kad namelyje gyvenanti senutė pažadėjo jiems pasiūti klubo vėliavą, kad Martynas norėtų išmokti groti gitara... Taip užsikalbėjo, kad nė nepastebėjo, kada į patį dangaus vidurį atkeliavo mėnulis. O tada parodė katinui, kur sidabriname jo skritulyje matyti kalnai, kur krateriai, o kur tyvuliuoja jūra. Senasis katinas pašiaušęs ūsus nusišypsojo.

– Seniai seniai, – pradėjo, – kai dar buvau mažas...

Naktinis vėjas iš kažkur atpūtė pypkės dūmų kvapą. „Seniai seniai“, – sušnabždėjo varnalėšos, ir berniuko širdį paliko liūdesys.

Nauja gamtos pažinimo mokytoja buvo labai keista. Pirmiausia liepė vaikams pakeisti akvariumo vandenį, išvalyti žiurkėno bei jūrų kiaulytės narvelius ir paslėpė spintoje pelėdos iškamšą. Drąsiausiai paklausus kodėl, mokytoja patraukė pečiais ir pareiškė, kad pelėdos vieta yra miške.

– Aš kartą mačiau pelėdą, – tarė Mažiausia. – Ji tupėjo ant šakos ir taip juokingai sukiojo galvą.

– O ar ta pelėda, – mokytoja dirstelėjo spintos pusėn, – gali sukioti galvą?

Visi vaikai turėjo su ja sutikti – mat pelėdos iškamša turėjo stiklines akis, buvo dulkinas ir tikrų tikriausiai nemokėjo sukioti galvos.

Tada naujoji mokytoja atsitūpė ant kėdės visai kaip žvirblis ant šakos ir papasakojo vaikams daug įdomybių apie pelėdas: kad netiesa, jog jas galima išvysti tik naktį, nes pelėdos išskrenda tuoj po saulėlydžio, kad jų jaunikliai vadinami „šakinukais“, mat dar nemokėdami skraidyti jau karstosi šakomis kaip katės.

Nors naujoji mokytoja gerokai skyrėsi nuo kitų, visiems ji labai patiko. O vienam berniukui papasakojus, kad kartą matė ją išeinančią iš Raganos namelio, visiems tapo aišku, jog gamtos pažinimo pamokos bus jų mėgstamiausios. Mokytoja paskyrė budėtojus, privalančius

ŠOPENO SENELIS

Kai į namą šalia Varnalėšų lauko su tėvais atsikraustė naujas berniukas, visi berniukai apsidžiaugė turėsią naują futbolininką. Mat kieme jų buvo vienuolika ir niekaip nepavykdavo teisingai pasiskirstyti į dvi komandas. Žinoma, visada kuris nors galėjo būti teisėju, bet paprastai tai baigdavosi kivirču. Juk koks malonumas švilpti ir šaukti, kai vis tiek visi nepatenkinti, nes, be abejo, teisėjas – gaidys!

Taigi, susėdę ant suoliuko ir ant bortelio (ant skersinio visada sėdėdavo mergaitės ir joks save gerbiantis futbolininkas niekada ten neatsisėstų), kiemo berniukai stebėjo, kaip iš automobilio vieną po kito nešė spintas ir spinteles, dėžes ir dėžutes, o galiausiai... juodą pianiną. Iškart tapo aišku, kad naujokas nesustiprins jokios komandos.

– Nuostabu! – atsiduso vyriausias berniukas, o pianinas kaukštelėjo juodu dangčiu ir parodė klavišus, visai kaip dantis šiepiantis šuo.

– Gerai, dingstam, – nusprendė Stambiausias. Ir nužvelgęs draugus bedė į Jauniausią: – Šiandien teisėjaisi tu.

Taip pasakė akimirką pamanęs, kad jo akyse išvydo susidomėjimo žybsnį, kai iš sunkvežimio buvo nešamas pianinas.

Tuo metu kampiniame bute, kurio trys langai buvo į Varnalėšų lauką, berniukas išpakavo savo natas ir knygas, ištraukė iš tam skirtos dėžutės senelio fotografiją ir pakabino ją virš pianino. Tada pažvelgė pro langą. Nuo Varnalėšų lauko sklido šviežias aštrus jaunų lapų kvapas, malonus vėjelio šiurenimas ir buvo taip gražu, kad berniuką apėmė liūdesys.

– Seneli... – sušnabždėjo pažvelgęs į dangų. Mažučiai debesėliai buvo apskriti kaip dūmų ratilai iš senelio pypkės. – Seneli...

Po langais kažkas sušlamėjo ir prabėgo tarp lapų. Berniukas nususuko ir atsidaręs pianiną paskambino kelias natas. Iš už lango, nuo seno čia pat augančio riešutmedžio šakos, jam nedrąsiai atitarė kažkoks paukštis. Senelis mirkstelėjo anūkui ir berniukui palengvėjo.

Popiet išėjęs iš namo, kiemo viduryje pamatė į dvi komandas besiskirstančius berniukus, tačiau tie jo nepastebėjo arba nenorėjo pastebėti. Taigi jis tylomis apsisuko. Ėjo skaičiuodamas šaligatvio plyteles ir taip užsigalvojo, kad nepastebėjo priešais ateinančios senutės.

– Atsiprašau, – tarė.

Senutė nusišypsojo.

– Naujas gyventojas? – paklausė, ir berniukas linktelėjo.

– Gyvenu ten, kur tas didelis balkonas.

– Žinau, – ji įdėmiai nužvelgė balkoną. – O... ten stovėjo tokia medinė dėžutė.

Berniukas vėl linktelėjo.

– Tėtis išnešė į šiukšlyną.

– Negerai, – tarė senutė. – Ar galėtum ją pastatyti atgal?

Berniukas nubėgo šiukšlyno link ir tuoj pat grįžo.

– Tai svarbu? – dar pasitikslino.

Senutė paaiškino:

– Tai Senelio miegamasis.

Išėmusi melsvai baltą užklotą kruopščiai jį išpurtė. Berniukas krūptelėjo, lyg kas būtų jam įdūręs smeigtuku. Paėmė dėžutę ir patraukė namo. Senelio miegamasis... Senelio miegamasis... Padėjo ją balkono kampe, ten, kur ant betono bolavo šviesesnė dėmė, ir grįžo į savo kambarį.

– Na, ir kaip naujieji draugai? – įkišo galvą į kambarį mama.

Berniukas patraukė pečiais ir atidarė komodos stalčių. Senelio megztinis kvepėjo tabaku ir odekolonu, o priglaidus prie jo veidą pasirodė besas šiurkštus kaip senelio ūsai.

Pamažu vakarėjo – virš Varnalėšų lauko nuraudo dangus, o saulė pasislėpė giliai lapuose. Berniukas tylutėliai išėjo į balkoną ir prisėdo ant įšilusio betono. Už sienos, nuvarginti kraustynių, miegojo tėvai. Varnalėšose

atsiliepė svirpliai, o čia pat pro balkoną it mažas juodas lapelis praskrido šikšnosparnis. Danguje sužibo žvaigždės – ryškesnės nei miesto centre.

– Gal galėtum truputį pasislinkti? – iš po balkono pasigirdo priekaištingas balsas. – Nebent norėtum, kad užšokčiau ant tavęs.

Berniukas stryktelėjo kaip įgeltas. Op! Visai šalia jo atsirado didelis rainas katinas. Apdraskytomis ausimis, randuota nosimi, iš pirmo žvilgsnio – ne pirmos jaunystės.

– Matau, grįžo mano dėžė, – tarė katinas. Neskubėdamas nusiprausė ausis ir geranoriškai pažvelgė į berniuką. – Man pasirodė, kad kvietei mane, – sumurkė.

– Nieko nekviečiau, – paprieštaravo berniukas.

Iš už debesų pasirodė mėnulis, ir varnalėšų šešėliai tapo beveik juodi.

– O ryte? – paklausė katinas. – Kvietei mane. Dukart.

– A, na... – berniukas pažvelgė į mėnulį. Ten bolavo kalnai, krateriai ir jūra. – Galvojau apie savo senelį.

– Įdomu, – tarė, – nes vienintelis Senelis kieme esu aš.

Ir pašiaušęs ūsus ėmė mindyti patiesalą.

– Galiu tave paglostyti? – Berniukas ištiesė ranką.

– Ne! – atsakė katinas. – Nemėgstu jautrybių. Bet gali pakasyti man paausį.

Katino kailis buvo minkštas ir švelnus.

– Kodėl tavo toks vardas? – paklausė berniukas.

– Esu seniausias iš visų katinų... – paaiškino. – Pamenu laikus, kai katininkė dar avėdavo aukštakulnius.

– Katininkė? – nustebo berniukas. – Kas ji tokia?

Katinas žvilgterėjo mažojo namelio pusėn. Iš virtuvės lango pro lapus sklido šilta šviesa.

– Ta senučiukė, liepusi tau grąžinti dėžutę, – tarė. – Visi mano, kad ji – ragana.

– O ji tikrai ragana? – paklausė berniukas.

– Tam tikra prasme, – diplomatiškai atsakė katinas. – Bet neverčia vaikų rūpūžėmis. Ji gelbsti gyvūnus. Man pačiam daug kartų padėjo.

Berniukas ištiesė ranką, ketindamas dar kartą pakasyti katinui paausį, bet šis atsitraukė.

– Jau sakiau, nemėgstu jautrybių. Bet neatsisakyčiau ko nors paėsti.

Berniukas susimąstė – niekada neturėjo katino ir apie šiuos gyvūnus žinojo tik tiek, kad jie gaudo peles ir laka pieną. Tačiau kai pastatė katinui dubenėlį pieno, šis suprunkštė iš juoko.

– Turėjau galvoje gabalėlį žuvies ir truputį šviežio vandens. Jei neturi žuvies, tiks ir mėsa. Matau, kad tave visko reikia mokyti nuo pradžių...

Kai šaldytuve buvo rasta visko, ko turėtų būti katiniškame dubenėlyje, katinas išsiuntė berniuką miegoti, o pats ėmėsi doroti maistą.

Kitą rytą išėjęs į balkoną berniukas spėjo pamatyti tik storą rainą uodegą, dingstančią varnalėšose. Pagalvojo, kad būtent dabar norėtų būti katinas, mat visai netroško eiti į naują mokyklą. Ir buvo teisingas, nes per pirmą pertrauką kieme matytas berniukštis griebė jį už marškinėlių ir stumtelėjo link palangės, kur kažkas kreida ir rašalu buvo nupiešęs klavišus.

– Dabar Šopenas mums sugros koncertą, – pareiškė kitas, stambesnis, ir berniukas turėjo vaizduoti, kad groja, o visi aplink šaukė „bravo“ ir „pakartot“.

Žinoma, mokytoja iškart pastebėjo naujojo mokinio išterliotas rankas ir įrašė jam pastabą. Apie visa tai berniukas neužsiminė tėvams, bet viską išklajo vakare balkone pasirodžiusiam senajam katinui. Pasakoti buvo lengva ir paprasta, kaip kadaise, kai sėdėdavo senelio supamajame krėsele, o šis kantriai klausydavosi ir tik rimtai linkčiodavo.

– Na, taip, – sumurkė katinas. – Na, taip. – Ir susimąstė.

Kelios kitos dienos berniukui buvo tikra kankynė. Keliaudamas į mokyklą, gerklėje jautė kažką dygliuoto – tarsi būtų prarijęs ežį ar kaštoną su visu kiautu... Įsigudrino grįžti iš mokyklos aplinkiniu keliu – pro Varnalėšų lauką. Tačiau vieną popietę skubėjo namo, o aplinkinio kelio būta tikrai ilgo, taigi ryžosi eiti per kiemą. Dvi futbolininkų komandos įnirtingai spardė kamuolį, mažiausias berniukas pūtė švilpuką. Pamačiusios praeivį, komandos liovėsi žaisti.

– O, Šopenas, Šopenas eina! Pertrauka koncertui!

Berniukui jau bepradedant skambinti purvu apdrabstytomis čerpėmis, prasivėrė namelį juosiančio sodo varteliai. Į aikštelės vidurį